

Popularnonaukowe streszczenie projektu (w języku polskim)

Żydzi i Romowie są tradycyjnie bardzo nie lubianymi grupami zarówno w Polsce, jak i w Niemczech. Antypatia wobec nich jest do pewnego stopnia podobna (obie grupy są postrzegane jako nieprzyjazne, grupy większościowe unikają z nimi kontaktu), ale też różni się (Romowie postrzegani są jako niekompetentni, podczas gdy Żydzi widziani są jako grupa sprawcza, inteligentna, skuteczna w realizacji swoich celów).

Głównym celem naszego projektu jest analiza źródeł tych podobieństw i różnic. Zamierzamy go osiągnąć poprzez:

- (1) Porównanie społecznych postaw wobec Romów i Żydów w Polsce i Niemczech.
- (2) Zbadanie mechanizmów odpowiedzialnych za to, że choć obie grupy postrzegane są jako nieprzyjazne większości, to Romowie są także uznawani za skrajnie niekompetentnych, a Żydzi wręcz przeciwnie.
- (3) Sprawdzenie, jakie czynniki mogą przyczyniać się do obniżenia uprzedzeń i zmiany negatywnych stereotypów Żydów i Romów w Polsce i Niemczech.

Aby zrealizować powyższe założenia zamierzamy przeprowadzić badania danych archiwalnych (m.in. przeanalizować archiwa przemocy z nienawiści wymierzonej w przedstawicieli dwóch badanych grup oraz bazy danych krajowych i międzynarodowych sondaży opinii społecznej obrazujących postawy wobec mniejszości w obu badanych państwach). Następnie przeprowadzimy dwa podłużne (czyli kilkakrotnie badające tych samych uczestników) badania kwestionariuszowe na próbach internetowych w Polsce i Niemczech (planujemy trzy pomiary, w odstępie 6 miesięcy każdy), które pozwolą nam na analizę wpływu zmiennych psychologicznych i obiektywnych wskaźników sytuacji gospodarczej i społecznej na kształtowanie się stereotypów Romów i Żydów w Polsce i Niemczech. Wyniki tych badań pozwolą nam na analizę wpływu różnych czynników na postawy wobec dwóch badanych grup. Następnie przeprowadzimy serię badań eksperymentalnych, w których, wykorzystując odkryte w badaniach podłużnych zależności, będziemy sprawdzać potencjalnie efektywne metody ograniczania negatywnych stereotypów Romów i Żydów w Polsce i Niemczech. Ostatnim elementem naszego projektu będzie reprezentatywne badanie sondażowe, które pozwoli na weryfikację stworzonego w czasie projektu modelu negatywnych stereotypów.

Wyniki badań w istotny sposób uzupełnią istniejące teorie stereotypów grup obcych, a międzynarodowy charakter badań pozwoli nam porównać relatywny wpływ obiektywnych czynników ekonomicznych, historii, norm kulturowych i społecznych na kształtowanie się negatywnych stereotypów.